



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **T. J.**, proti žalovanému: **Masarykova univerzita**, se sídlem Žerotínovo nám. 617/9, Brno, proti rozhodnutím rektora Masarykovy univerzity ze dne 10. 5. 2011, č. j. MU-PS/9458/2010/6351/PrF, č. j. MU-PS/3600/2010/2263/PrF, č. j. MU-PS/4600/2011/10632/PrF, č. j. MU/27242/2011/3021477/RMU a č. j. MU/31031/2011/3076361/RMU, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 1. 2013, č. j. 29 Af 87/2011 – 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1]. Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zrušena v záhlaví uvedená rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity (dále jen „rozhodnutí rektora“). Těmito rozhodnutími byly žalobci sníženy poplatky za studium vyměřené rozhodnutími děkanky Právnické fakulty Masarykovy univerzity ze dne 30. 7. 2010, č. j. MU-PS/7390/2010/6351/PrF, ze dne 29. 1. 2010, č. j. MU-PS/306/2010/2263/PrF, ze dne 31. 1. 2011, č. j. MU - S/1786/2011/10632/PrF, ze dne 30. 1. 2009, č. j. 1010072923, a ze

dne 31. 8. 2009, č. j. 1020072923 (dále též „rozhodnutí děkanky“ nebo „rozhodnutí o vyměření poplatku“).

II. Relevantní skutkové okolnosti vyplývající ze správních spisů

[2]. Rozhodnutím děkanky Právnické fakulty Masarykovy univerzity (dále jen „děkanka“) ze dne 30. 7. 2010, č. j. MU-PS/7390/2010/6351/PrF, byl žalobci vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu ve výši 10 200 Kč za období od 29. 7. 2010 do 28. 1. 2011, neboť započitatelná doba studia žalobce přesáhla dle matriky studentů standardní dobu studia aktuálně studovaného studijního programu o 547 dnů. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 10. 9. 2010 žádost o přezkoumání. Rozhodnutím ze dne 10. 5. 2011, č. j. MU - PS/9458/2010/6351/PrF, potvrdil rektor Masarykovy univerzity (dále jen „rektor“) rozhodnutí děkanky a z důvodu žalobcovy sociální situace snížil vyměřený poplatek na 6 000 Kč.

[3]. Rozhodnutím ze dne 29. 1. 2010, č. j. PS/306/2010/2263/PrF, vyměřila děkanka žalobci poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu ve výši 10 200 Kč za období 29. 1. 2010 - 28. 7. 2010, neboť započitatelná doba studia žalobce přesáhla dle matriky studentů standardní dobu studia aktuálně studovaného studijního programu o 366 dní. Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí dne 26. 2. 2010 žádost o přezkoumání. Rektor rozhodnutím ze dne 10. 5. 2011, č. j. MU-PS/3600/2010/2263/PrF, potvrdil rozhodnutí děkanky a s přihlédnutím k žalobcově sociální situaci snížil vyměřený poplatek na 5 000 Kč.

[4]. Za období od 29. 1. 2011 – 28. 7. 2011 byl žalobci rozhodnutím děkanky ze dne 31. 1. 2011, č. j. MU-PS/1786/2011/10632/PrF, vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu ve výši 12 000 Kč z důvodu, že započitatelná doba studia žalobce přesáhla dle údajů v matrice studentů standardní dobu studia aktuálně studovaného studijního programu o 731 dní. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce dne 7. 3. 2011 žádost o přezkoumání. Rozhodnutím rektora ze dne 10. 5. 2011, č. j. MU-PS/4600/2011/10632/PrF, bylo rozhodnutí děkanky potvrzeno a ze sociálních důvodů žalobci snížen vyměřený poplatek na 7 000 Kč.

[5]. Rozhodnutím děkanky ze dne 30. 1. 2009, č. j. 1010072923, byl žalobci za období od 29. 1. 2009 – 28. 7. 2009 vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu ve výši 10 200 Kč, neboť celková započitatelná doba studia studijních programů vyjmenovaných v rozhodnutí přesáhla standardní dobu studia v aktuálně studovaném studijním programu. Žalobce podal dne 6. 2. 2009 žádost o přezkum tohoto rozhodnutí. Rektor rozhodnutím ze dne 10. 5. 2011, č. j. MU/27242/2011/3021477/RMU, potvrdil rozhodnutí děkanky a vzhledem k žalobcově sociální situaci snížil vyměřený poplatek na 5 000 Kč.

[6]. Za období od 29. 7. 2009 – 28. 1. 2010 byl rozhodnutím děkanky Právnické fakulty ze dne 31. 8. 2009, č. j. 1020072923, žalobci vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu ve výši 10 200 Kč z důvodu, že celková započitatelná doba studia

pokračování

v rozhodnutí vyjmenovaných studijních programech přesáhla standardní dobu studia v aktuálně studovaném studijním programu. Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí dne 1. 10. 2009 žádost o přezkum, na jejímž základě rektor Masarykovy univerzity rozhodnutím ze dne 10. 5. 2011, č. j. MU/31031/2011/3076361/RMU, rozhodl o potvrzení napadeného rozhodnutí a snížení vyměřeného poplatku na 5 000 Kč z důvodu nepříznivé sociální situace žalobce.

[7]. Ve všech výše uvedených prvostupňových rozhodnutích je v jejich výroku uvedena částka vyměřeného poplatku a doba jeho splatnosti. Další údaje, tj. zejména doba studia, za kterou je poplatek vyměřován, druh studia, a další, jsou uvedeny v odůvodnění rozhodnutí.

III. Řízení před krajským soudem

[8]. Proti rozhodnutím rektora stěžovatelky podal žalobce dne 12. 7. 2011 pět samostatných žalob dle části třetí, hlavy II, dílu 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“). Namítal v nich nepřezkoumatelnost rozhodnutí rektora i děkanky, neboť není zřejmé, jaké byly použity právní předpisy, rozhodnutí neobsahují odůvodnění výše stanovených poplatků ani informaci o způsobu jejich stanovení. Neuvádějí se zde ani údaje o ověření správnosti údajů získaných z matriky. V rozhodnutích rektora dále chybí odůvodnění částky, o ni byly poplatky sníženy. Všechna napadená rozhodnutí dále dle žaloby obsahují nezákonný výrok o stanovení poplatkové povinnosti, neboť výše poplatku za studium musí být upravena přímo statutem veřejné vysoké školy a nikoli opatřením děkana jako v posuzovaných případech.

[9]. Krajský soud napadeným rozsudkem řízení o žalobách spojil ke společnému řízení a zároveň shledal žaloby důvodnými a výrokem rozhodl o zrušení všech žalobou napadených rozhodnutí rektora i děkanky. Ztotožnil se s názorem žalobce, že dle ustanovení § 58 odst. 6 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o vysokých školách“), musí být výše, forma placení i splatnost poplatků za studium stanovena přímo ve statutu vysoké školy. Zákon nepřipouští, aby výši poplatků stanovil opatřením děkan fakulty, jako tomu bylo v posuzovaném případě. Rozhodnutí rektora i děkanky jsou proto nezákonná. Žalobou napadená rozhodnutí shledal krajský soud nepřezkoumatelná, neboť z nich není zřejmý způsob výpočtu poplatku a nelze zjistit, jakými skutečnostmi se rozhodující orgány řídily, jaké skutečnosti vzaly při rozhodování v potaz, jaké předpisy byly na danou věc aplikovány. V rozhodnutích rektora dle krajského soudu absentuje odůvodnění částky, o kterou byly vyměřené poplatky sníženy. V druhém stupni rozhodoval navíc orgán, který k tomu nebyl podle krajského soudu příslušný, neboť dle ustanovení § 58 odst. 8 a § 68 odst. 4 zákona o vysokých školách o žádostech o přezkum rozhodnutí o vyměření poplatku rozhoduje pouze rektor a nikoli prorektor, který napadená rozhodnutí podepsal.

IV. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[10]. Rozsudek krajského soudu napadla stěžovatelka včas podanou kasační stížností z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[11]. Stěžovatelka uvádí, že dle čl. 4 odst. 3 Přílohy č. 6 Statutu Masarykovy univerzity, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „Statut MU“), poplatek za prodlouženou dobu studia činí nejméně jedenapůlnásobek základu stanoveného podle § 58 odst. 2 zákona o vysokých školách, nejvýše však jednu polovinu základního normativu stanoveného ministerstvem, přičemž konkrétní výši poplatků spojených se studiem pro příslušný akademický rok stanoví opatřením děkan po projednání v akademickém senátu fakulty. Uvedené řešení je podle názoru stěžovatelky v souladu s ustanovením § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách, nesouhlasí tedy se závěrem krajského soudu, že výše poplatku musí být konkrétně uvedena přímo ve statutu vysoké školy. Statut Masarykovy univerzity byl řádně schválen i registrován a opatření děkana bylo projednáno ve fakultním senátu. Uvádění výše jednotlivých poplatků za studium přímo ve statutu by bylo problematické vzhledem k jejich proměnlivosti, neboť normativní základ se každým rokem v lednu mění vyhlášením výše základu ministerstvem. Výši poplatku je třeba každoročně zveřejňovat před únorovým termínem pro podávání přihlášek ke studiu. Podle stěžovatelky je přitom nemožné schválit, registrovat a zveřejnit změnu statutu v průběhu jednoho měsíce. Logickým i jazykovým výkladem ustanovení § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách lze dospět k závěru, že zveřejnění výše poplatků je odděleno od způsobu určení výše, formy placení a splatnosti poplatků statutem. Z toho plyne, že konkrétní výše poplatků se statutem nezveřejňuje, ani v něm není uvedena. Statut dále slouží k upravování základních pravidel fungování veřejné vysoké školy dlouhodobým a ustáleným způsobem, což by každoroční změna poplatků neumožňovala.

[12]. Kasační stížností je dále namítáno, že o žádosti o přezkum v posuzovaných případech mohl rozhodnout prorektor, neboť dle ustanovení § 10 odst. 4 zákona o vysokých školách rektora zastupují v jím určeném rozsahu prorektori. Prorektor byl k rozhodnutí ve věci zmocněn čl. 7 Statutu MU a čl. 5 odst. 2 Organizačního řádu Masarykovy univerzity, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „Organizační řád MU“).

[13]. Rozhodnutí rektora i děkanky považuje stěžovatelka za přezkoumatelná a v kasační stížnosti odkazuje na všechny v rozhodnutích obsažené údaje. Jedná se o informace o použitých předpisech, zdroji údajů o dobách studia žalobce, výčet řádně i jinak než řádně ukončených studií, konstatování o přesáhnutí standardní doby studia. V rozhodnutích děkanky z roku 2010 a 2011 je obsažen i údaj o způsobu započítání doby předchozích studií a přesný počet dní, o něž byla překročena standardní doba studia. Rozhodnutími rektora byly vyměřené poplatky žalobci sníženy z důvodu jeho nepříznivé sociální situace, kterou doložil. Na základě výše uvedeného navrhl stěžovatelka zrušit rozsudek krajského soudu a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

pokračování

[14]. Žalobce využil svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti a uvedl, že některé jiné vysoké školy i přes problémy tvrzené stěžovatelkou ve statutu výši poplatků uvádějí. Četnost novelizací statutu Masarykovy univerzity také neodpovídá tvrzení stěžovatelky o dlouhodobém stanovování pravidel a stěžejních záležitostí statutem.

[15]. V replice k vyjádření žalobce stěžovatelka uvedla, že žalobce nijak nepopírá, že mu poplatková povinnost vznikla. Ve třech případech dokonce písemně uznal své závazky co do důvodu i výše. Některé jiné vysoké školy zjevně rezignovaly na možnost přizpůsobovat poplatky pružně normativnímu základu, a proto jejich výši uvádí přímo ve statutu. K otázce častých novelizací statutu stěžovatelka uvedla, že jsou vynuceny změnami právních předpisů majících vliv na postavení a činnost vysokých škol.

V. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[16]. Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů rozhodnutí, popřípadě jinou vadu řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[17]. Na základě ustanovení § 109 odst. 3 a 4 je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajských soudů a městského soudu vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z těchto důvodů, přičemž přihlédl k námitkám uplatněným stěžovatelkou, a žádnou z výše popsaných vad v řízení o žalobě neshledal.

[18]. Stěžovatelka namítala, že výše poplatku spojeného se studiem nemusí být stanovena přímo statutem. Podle jejího názoru zákon o vysokých školách připouští stanovit ve statutu rozpětí výše poplatku za studium s tím, že konkrétní výši poplatku stanoví opatřením děkan, což zpochybňuje žalobce i krajský soud. V posuzované věci je tedy sporné, zda výše poplatku spojeného se studiem musí být výslovně určena přímo statutem, nebo zda z hlediska zákonných požadavků postačí, pokud je ve statutu zakotveno zmocnění děkana k jeho stanovení opatřením.

[19]. Podle ustanovení § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách *veřejná vysoká škola zveřejní výši poplatků spojených se studiem podle odstavců 1 až 5 pro příští akademický rok před termínem pro podávání přihlášek ke studiu. Výši, formu placení a splatnost poplatků určí statut veřejné vysoké školy.*

[20]. Z uvedeného ustanovení dle Nejvyššího správního soudu jednoznačně vyplývá, že zákon o vysokých školách *expressis verbis* vyžaduje, aby konkrétní výše poplatku

spojeného se studiem byla přímo uvedena ve statutu veřejné vysoké školy. Výklad, dle něhož by bylo přípustné ve statutu zmocnit děkana ke konečnému rozhodnutí o výši poplatku za studium, je v rozporu s velmi explicitním a jednoznačným pokynem poslední věty výše citovaného ustanovení § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách, který neponechává veřejné vysoké škole žádný prostor k jiné úpravě výše poplatku, formy splacení a splatnosti nežli přímo ve statutu vysoké školy.

[21]. Nejvyšší správní soud dospěl po posouzení Statutu MU k závěru, že zde zvolená úprava poplatků za studium nesplňuje zákonem stanovené parametry. Čl. 15 odst. 2 Statutu MU (*"konkretizace druhů poplatků, výpočet jejich výše, splatnost, forma úhrady, jakož i další podmínky jejich uplatňování jsou stanoveny v příloze č. 6 s názvem Poplatky spojené se studiem, která je nedílnou součástí tohoto Statutu"*) pouze odkazuje na jeho přílohu č. 6, v níž má být konkretizován výpočet jejich výše. Tomu však neodpovídá ustanovení čl. 4 odst. 3 přílohy č. 6 Statutu MU (*"poplatek za prodlouženou dobu studia činí za každých dalších započatých šest měsíců studia nejméně jedenapůlnásobek základu stanoveného podle § 58 odst. 2 zákona, nejvýše však jednu polovinu základního normativu stanoveného ministerstvem na příslušný kalendářní rok pro studijní program, ve kterém je student zapsán."*), které stanoví pouze rozpětí výše poplatku za prodlouženou dobu studia pomocí určení jeho minimální a maximální hranice. Článek 12 odst. 1 přílohy č. 6 Statutu MU (*"konkrétní výši poplatků spojených se studiem pro příslušný akademický rok stanoví opatřením děkan po projednání v akademickém senátu fakulty, a to před termínem stanoveným pro podávání přihlášek ke studiu pro tento akademický rok"*), přímo zmocňuje děkany jednotlivých fakult, aby po projednání v akademickém senátu příslušné fakulty stanovili konkrétní výši poplatků spojených se studiem opatřením. Na základě uvedeného je zřejmé, že dle Statutu MU byla konkrétní výše poplatků za studium stanovena opatřením děkana, statutem bylo upraveno pouze jeho přípustné rozpětí.

[22]. Jak je výše uvedeno, zákon o vysokých školách takový postup nepřipouští. Stanovení možného rozpětí výše poplatků za studium statutem a následné určování jednotlivých poplatků opatřeními děkanů jednotlivých fakult nemá zákonnou oporu. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013 – 37 (dostupný na www.nssoud.cz, stejně jako veškerá dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). K projednávané otázce zde jednoznačně uvedl: *„[u]stanovení § 58 odst. 6 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, požaduje, aby byla výše poplatků spojených se studiem stanovena přímo ve statutu veřejné vysoké školy. Nepostačuje proto pouhé stanovení rozsahu poplatků ve statutu s tím, že konkrétní výši stanoví jiný orgán (zde děkan fakulty).“*

[23]. Nejvyšší správní soud se neztotožnil s názorem stěžovatelky, podle kterého každoroční změna normativního základu poplatku podle § 58 odst. 2 zákona o vysokých školách neumožňuje dodržet proceduru vydávání změn statutu, tj. jeho projednání v akademickém senátu školy a následnou registraci Ministerstvem školství. Je nutno přisvědčit tvrzení stěžovatelky, dle něhož je výše poplatků spojených se studiem proměnlivá, neboť je dle ustanovení § 58 odst. 2 zákona o vysokých školách závislá na normativním základu poskytovaném Ministerstvem školství do konce ledna kalendářního roku. Tato skutečnost však nemění povinnost zakotvenou v § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách, na základě které musí být výše poplatků stanovena přímo ve statutu.

pokračování

Statut veřejné vysoké školy je fundamentálním vnitřním předpisem veřejné vysoké školy, jehož proces přijímání je nepochybně formálně i administrativně náročná procedura, nicméně pouze takový proces poskytuje studentům záruky týkající se jejich práva podílet se na procesu tvorby předpisů na veřejné vysoké škole. Nejméně jednu třetinu a nejvýše jednu polovinu akademického senátu veřejné vysoké školy, jenž je ke schvalování statutu příslušný dle ustanovení § 9 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách, tvoří dle ustanovení § 8 odst. 1 zákona o vysokých školách studenti. Účast studentů a ostatních členů akademické obce v akademickém senátu veřejné vysoké školy má tedy přímý vliv na transparentnost určování výše poplatků spojených se studiem a na záruku v podobě určité rigidity poplatků, jejichž výše nemůže být bez vědomí akademického senátu a jeho schválení svévolně měněna. Argumentovala-li stěžovatelka tvrzením, že je prakticky nemožné během měsíce přijmout nový statut zahrnující i nově stanovené poplatky, nelze tento argument považovat za relevantní. Přijetí změny statutu týkající se každoročního stanovení výše poplatků za studium je vzhledem ke stanoveným časovým lhůtám jistě náročné, nicméně realizovatelné. Z tvrzení žalobce, které stěžovatelka sama potvrdila ve své replice k vyjádření žalobce ke kasační stížnosti, vyplývá, že jiné veřejné vysoké školy uvádí konkrétní výši poplatků spojených se studiem ve svých statutech.

[24]. Nejvyšší správní soud nepovažuje za sporné, že povinnost uveřejňování poplatků je oddělena od způsobu určení jejich výše. Tuto skutečnost účastníci a ani krajský soud nezpochybňovali. Zveřejnění výše poplatků nicméně představuje pouze nástroj, díky kterému se uchazeči o studium na konkrétní veřejné vysoké škole mohou s předstihem seznámit se všemi okolnostmi, jež mohou mít vliv na jejich případné studium. Samotný způsob zveřejňování výše poplatků spojených se studiem tedy nemůže mít vliv na způsob určení výše těchto poplatků přímo statutem.

[25]. Na základě výše uvedeného je třeba konstatovat, že v posuzovaném případě byla výše poplatku za prodlouženou dobu studia nezákonným způsobem stanovena opatřením děkanky a nikoliv Statutem MU, jak požadoval zákon. Žalobci byly proto poplatky za prodlouženou dobu studia vyměřeny rozhodnutími děkanky v rozporu se zákonem na základě opatření vydaného tímž orgánem. Rozhodnutí děkanky i navazující rozhodnutí rektora je tedy nutno považovat za nezákonná, námitky stěžovatelky byly v tomto směru shledány nedůvodnými.

[26]. Kasační stížností bylo dále namítáno, že rozhodnutí děkanky ani rozhodnutí rektora nejsou nepřezkoumatelná, neboť obsahují všechny potřebné náležitosti. Veřejná vysoká škola je nadána dvojitou pravomocí, neboť může vykonávat samosprávu i veřejnou správu. Jedná se o právnickou osobu *sui generis*, s „*charakteristickými rysy veřejnoprávní korporace, a to právě s ohledem na výše zmíněné smíšené formy činnosti představující jednak státní správu a jednak korporativní veřejnou samosprávu v oblasti výzkumu a výuky. Veřejná vysoká škola, resp. její orgány rozhodující o právech a povinnostech studentů vystupují nikoli nezávisle na svém charakteru veřejné korporace, ale právě z důvodu svého charakteru veřejné korporace, tedy jako nositelé pravomocí. Adresáti jejich veřejnoprávního působení jsou potom dotčení studenti, kteří se proti takovým rozhodnutím mohou bránit, neboť nelze akceptovat, aby se v tomto ohledu veřejná vysoká škola vymkla jakékoliv kontrole a svému účelu, k jehož plnění je zavázána státu, jakožto primárnímu nositeli vrchnostenské pravomoci*“ (srov.

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2009, č.j. 9 As 1/2009 – 153). Rozhodnutí o vyměření poplatku za prodlouženou dobu studia spadá do veřejnoprávního působení veřejné vysoké školy a je soudně přezkoumatelné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2006, č. j. 2 As 50/2004 – 64). Soud tedy musí mít možnost posoudit správnost a zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí. K tomu účelu musí být z rozhodnutí o vyměření poplatku možné ověřit, k jakým právně relevantním skutkovým zjištěním veřejná vysoká škola dospěla, z jakých vycházela podkladů, jaké použila právní normy, jakým způsobem subsumovala zjištěný skutkový stav pod příslušný předpis. Rozhodnutí o vyměření poplatku souvisejícího se studiem bez náležitého odůvodnění je proto nutno považovat za nepřezkoumatelné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2007, č. j. 4 As 47/2006 – 51, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2007, č. j. 3 As 15/2007 – 37). Z výše uvedeného je zřejmé, že i na rozhodnutí veřejné vysoké školy o vyměření poplatku za prodlouženou dobu studia je zapotřebí aplikovat obecné zásady správního práva, konkrétně je třeba u rozhodnutí akcentovat požadavek na splnění zákonných náležitostí těchto rozhodnutí.

[27]. Ve vztahu k otázce přezkoumatelnosti rozhodnutí děkanky Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal náležitosti výroků těchto rozhodnutí a až následně jejich odůvodnění. Výrok rozhodnutí o vyměření poplatku má dle zákonných požadavků (§ 68 odst. 2 věta první zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění platném pro projednávanou věc, dále jen „správní řád“) obsahovat mimo jiné uvedení právních ustanovení, podle nichž bylo v dané věci rozhodnuto. V posuzovaném případě však rozhodnutí o vyměření poplatku obsahují odkaz pouze na ustanovení zákona o vysokých školách, tj. na předpisy, z nichž ukládanou povinnost bez odkazu na statut veřejné vysoké školy nelze dovodit.

[28]. Výroková část představuje těžiště každého správního rozhodnutí, z jehož obsahu musí být jasné, srozumitelné a určité, jaká práva či povinnosti byly daným rozhodnutím založeny, neboť pouze výrok zavazuje a je nezastupitelnou částí rozhodnutí. *„Pouze porovnáním výroku lze usuzovat na existenci překážky věci rozhodnuté (res administrata), jen výrok rozhodnutí může být vynucen správní exekucí atd. Skutečnost, zda bylo výrokem přiznáno právo, či uložena povinnost, příp. konstatováno její porušení, v tomto směru není rozhodná a nelze ani akceptovat možnost, že by absence uvedených náležitostí výroku byla nahrazena dostatečnou specifikací v odůvodnění rozhodnutí“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2012, č. j. 9 As 93/2011 – 87).

[29]. Na základě výše uvedeného shledal Nejvyšší správní soud výroky rozhodnutí děkanky navzdory argumentům stěžovatelky nepřezkoumatelnými. Předmětné výroky, jimiž byly žalobci vyměřeny poplatky za prodlouženou dobu studia, především postrádají uvedení období, za které byly poplatky vyměřeny, a uvedení oboru studia, u něhož byla překročena standardní doba studia. Bez uvedení těchto skutečností nelze jednoznačně definovat předmět rozhodnutí a předejít případným nejasnostem ohledně zjištění existence věci rozhodnuté. V žádném z pěti předmětných rozhodnutí o vyměření poplatku totiž nelze z výroku ověřit, za jaká období a jakého oboru studia byl poplatek vyměřen. Přitom je zřejmé, že žalobce studoval v odlišných časových obdobích různé studijní obory. Tento nedostatek nelze zhojit ani uvedením zmíněných skutečností v odůvodnění rozhodnutí. Výroky všech napadených rozhodnutí děkanky jsou v tomto ohledu nepřezkoumatelné.

pokračování

[30]. Uvedením všech výše vyjmenovaných náležitostí jedině lze zaručit respektování zásady právní jistoty, neboť z rozhodnutí o vyměření poplatku musí být zřejmé, za jaká období a jakým způsobem, na základě jakých předpisů a jakých skutečností byl vyměřen. Přezkoumatelný výrok se všemi náležitostmi vylučuje prostor pro případnou svévoli či libovůli rozhodujících orgánů. Ústavní soud konstatoval v několika svých rozhodnutích, že jedním z principů, představujícím součást práva na řádný proces a vylučujícím libovůli při rozhodování, je nezbytná návaznost mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 6. 3. 1997, sp. zn. III. ÚS 271/97, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>).

[31]. Při posuzování přezkoumatelnosti odůvodnění rozhodnutí děkanky se Nejvyšší správní soud ztotožnil se stěžovatelkou, že tato rozhodnutí obsahují informace o zdroji údajů o dobách studia žalobce s uvedením všech řádně a jinak než řádně ukončených studií včetně data počátku a ukončení studia a uvedení délky jejich trvání. Obsahují též konstatování, že celková doba studia přesáhla jeho standardní dobu v aktuálně studovaném studijním programu. Rozhodnutí děkanky Právnické fakulty ze dne ze dne 30. 7. 2010, č. j. MU-PS/7390/2010/6351/PrF, ze dne 29. 1. 2010, č. j. PS/306/2010/2263/PrF, a ze dne 31. 1. 2011, č. j. MU - PS/1786/2011/10632/PrF, obsahují i údaj o počtu dní, o které byla standardní doba studia překročena. Zbývající dvě rozhodnutí však tento údaj neuvádí.

[32]. Samotná odůvodnění rozhodnutí o vyměření poplatku by v testu přezkoumatelnosti pravděpodobně obstála, neboť zákonné náležitosti dle ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu obsahují. To však nic nemění na výše konstatované zásadní vadě nepřezkoumatelnosti jejich výroků, pro kterou je nutno tato rozhodnutí ve shodě s krajským soudem označit za nepřezkoumatelná.

[33]. Nepřezkoumatelností trpí i rozhodnutí rektora a to z důvodu absence úvahy o důvodech snížení poplatků za prodlouženou dobu studia na právě zvolenou částku. Nejvyšší správní soud nepřisvědčil názoru stěžovatelky, dle kterého k řádnému odůvodnění postačí pouhá zcela obecná zmínka o sociální situaci žalobce. Je zřejmé, že pro úvahu o částce, o níž bude vyměřený poplatek snížen, nelze stanovit zcela přesný vzorec jejího výpočtu. Již výše však bylo popsáno, že i na řízení o přezkumu rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem je třeba aplikovat obecné zásady správního řízení. Z toho důvodu musí být úvaha rektora o snížení poplatku za studium alespoň rámcově přezkoumatelná, aby bylo možno eliminovat riziko případné svévole při rozhodování. Pro tento účel by v posuzovaných případech stačila úvaha rektora o tom, jaké skutečnosti vzal při svém rozhodování v potaz, jak je vyhodnotil a jaké z nich vyvodil pro případ žalobce důsledky. Žalobce v řízeních o přezkum rozhodnutí o vyměření poplatku doložil potvrzení o vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a rozhodnutí o přiznání podpory v nezaměstnanosti, kde je uvedena i konkrétní výše podpory v nezaměstnanosti, která byla žalobci přiznána, z rozhodnutí musí být zřejmé, jakým způsobem tyto skutečnosti byly vyhodnoceny. Argument stěžovatelky, že poplatky vyměřované Právnickou fakultou Masarykovy univerzity patří k nejnižším na Masarykově univerzitě, nelze považovat v žádném směru za relevantní, neboť spor je veden o zákonnost a přezkoumatelnost rozhodnutí rektora. Rozhodnutí, zda bude poplatek snížen a případně v jakém rozsahu,

záleží zcela na uvážení rektora, to ho však nezabavuje povinnosti v odůvodnění rozhodnutí uvést důvody, na základě kterých o této otázce rozhodl. Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného neshledal tuto kasační námitku stěžovatelky důvodnou a ztotožnil se s krajským soudem ohledně nepřezkoumatelnosti rozhodnutí rektora.

[34]. Stěžovatelka dále namítala, že v posuzovaných případech byl prorektor oprávněn rozhodnout o žádostech žalobce o přezkum rozhodnutí o vyměření poplatků za prodlouženou dobu studia. Krajský soud k této námitce odkázal na ustanovení § 58 odst. 8 věty druhé zákona o vysokých školách, podle kterého *rektor může v rámci rozhodování o žádosti o přezkoumání rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem vyměřený poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti s přihlédnutím zejména ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta podle zásad uvedených ve statutu vysoké školy*. Ve spojení s § 68 odst. 4 zákona o vysokých školách krajský soud dovodil, že pouze rektor je oprávněn rozhodovat o žádostech o přezkum rozhodnutí, jimiž byl vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia. S tímto závěrem krajského soudu se však Nejvyšší správní soud neztotožňuje, neboť při výše uvedeném rozhodování mohou být rektori zastupováni prorektorem na základě § 10 odst. 4 zákona o vysokých školách, toto zastupování je shodně upraveno i v čl. 7 Statutu MU. Organizační řád MU v čl. 5 odst. 2 výslovně zakotvuje zmocnění prorektora k rozhodování v agendě poplatků spojených se studiem. Je tedy nutno přisvědčit stěžovateli, že v souladu s Organizačním řádem MU vydávaným rektorem MU byl prorektor pověřen v souladu s ustanovením § 10 odst. 4 zákona o vysokých školách k zastupování rektora v oblasti rozhodování o žádostech o přezkum rozhodnutí děkanky o vyměření poplatku žalobci za prodlouženou dobu studia (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013 – 37). Ačkoli je tato námitka stěžovatelky důvodná, nemůže být sama o sobě důvodem pro zrušení napadeného rozsudku krajského soudu. Jak je uvedeno výše, krajský soud důvodně vytkl stěžovateli nezákonnost žalobou napadeného správního rozhodnutí z několika dalších důvodů. Pokud tyto skutečnosti označené krajským soudem za důvody ke zrušení tohoto rozhodnutí pro nezákonnost při kasačním přezkumu obstojí, nemůže být pouze v důsledku nesprávného posouzení jedné žalobní námítky závěr krajského soudu vyvrácen.

VI. Závěr a náklady řízení

[35]. Z námitek uplatněných stěžovatelkou byla pouze jedna shledána důvodnou, ostatním Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Zásadní příčiny nezákonnosti napadeného rozhodnutí vyslovené krajským soudem tedy nebyly zpochybněny, ani z přezkumu dle § 103 odst. 3 a 4 s. ř. s., který Nejvyšší správní soud provádí z úřední povinnosti, nevyplynul důvod pro zrušení napadeného rozsudku krajského soudu. Kasační stížnost proto byla v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. větou poslední zamítnuta.

[36]. O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Toto právo by náleželo žalobci, protože však žalobce žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že se žalobci náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

pokračování

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. ledna 2014

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu